

лексичні елементи.

При відборі текстів для навчання аудіювання на заняттях із наукового стилю мовлення доцільно враховувати наявність у текстах інформації, яка має пізнавальну цінність для майбутніх студентів-медиків, або яка вивчалася на заняттях із мови чи науково-природничих дисциплін і може слугувати опорою під час аудіювання. Спираючись на інформацію, яка вже частково знайома, слухачі швидше сприймають усне повідомлення й детальніше запам'ятовують його зміст. Доречно зауважити, що тексти для аудіювання мають відповідати рівню мовної підготовки на кожному етапі навчання.

У текстах для аудіювання допустимо використовувати мінімум незнайомого лексичного й граматичного матеріалу, без якого розуміння тексту неможливе. Граматичні форми, складні для розуміння, обговорюються й записуються до початку слухання, семантизуються незнайомі слова. Для полегшення сприйняття використовується наочність – схеми, картинки, малюнки, ілюстрації, фотографії, навчальні відеоресурси. Кожне повідомлення, яке прослуховується під час заняття, є не лише елементом формування навичок аудіювання, а й ефективним засобом розвитку усного мовлення, а наочність поживляє заняття, активізує діяльність, посилює зацікавленість роботою й увагу, тобто робить вивчення чужої мови зрозумілим і привабливим.

Рівень розуміння текстів з'ясовується, здебільшого, за допомогою тестів першого рівня з однією правильною відповіддю на запитання. Поступово збільшується розмір тексту, ускладнюється тип вправ. Якщо після прослуховування перших текстів слухачі мають відповідати на запитання «так» чи «ні» (перевіряється розуміння основного змісту) або надавати стислі відповіді, використовуючи слова з тексту (перевірка розуміння й формування слухової пам'яті), то далі вони відповідають на запитання, які готують до переказу тексту. Обов'язковими до текстів для аудіювання мають бути завданнями типу: «Чи були в тексті відповіді на запитання?», «Яке з тверджень Ви чули?» тощо. Наступним рівнем є запитання типу «Як Ви вважаєте ...?», «Як розумієте тезу про...?», відповідаючи на які слухачі мають самостійно зробити висновок із того, що вони почули.

Отже, навчання аудіювання як активного виду мовленнєвої діяльності методом від простого до складного сприяє формуванню навичок розуміння потоку мови, що є основою успішного спілкування, вільного говоріння, запису на слух, розуміння мови на побутовому й підготовку до розуміння на професійному рівні.

Список використаної літератури

1. Колосницька Г. В. Пути оптимального построения и оформления учебного аудиотекста (на материале русского языка как иностранного) / Г. В. Колосницька; под ред. А. А. Миролубова. – М.: Изд-во МГУ, 1980. – 94 с.
2. Леонтьев А. Н. Речевая деятельность и психология речи // Основы теории речевой деятельности. – М.: Наука, 1974. – С.64-72.
3. Платонов К. К. Психология / К.К. Платонов, Г.Г. Голубев. – М.: Высшая школа, 1973. – 256 с.
4. Практическая методика преподавания русского языка на начальном этапе / Н.С. Власова и др. – М.: Русский язык, 1990. – 234 с.

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ – ЗАПОРУКА УСПІХУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО МЕДИЧНОГО ФАХІВЦЯ

Максимук О.Ю., Ляховська Т.Ю., Ляховська А.В.

Українська медична стоматологічна академія

Описано застосування інтерактивних методів навчання, які сприяють реалізації творчої активності студентів, підвищенню ефективності їхньої інтелектуальної праці, спрямованої на досягнення теоретичних знань, формування їхніх практичних умінь і навичок. Указано переваги інтерактивних методів навчання студентів порівняно з традиційними. Використання інтерактивних технологій навчання робить ефективним засвоєння фактичного матеріалу, дозволяє вдосконалити клінічне застосування теоретичних знань, сприяє розвитку особистісних і професійних якостей майбутнього медичного фахівця.

Ключові слова: інтерактивні методи навчання, робота в малих групах, професійний і особистісний розвиток майбутніх лікарів.

The application of interactive methods of study is described, which contribute to realization of creative activity of students, increase efficiency of their intellectual labor, aimed at realization of theoretical knowledge, formation of their practical skills. The advantages of interactive methods of studying students in comparison with traditional ones are indicated. The use of interactive learning technologies makes it possible to effectively learn the actual material, to improve the clinical application of theoretical knowledge and promotes the personal and professional qualities of the future medical specialist.

Key words: interactive learning methods, learning in small groups, professional and personal development of medical students.

Традиційні засоби й методи навчання не завжди сприяють розвитку ефективної діяльності й продуктивного мислення студентів. Багатьма дослідженнями доведено, що використання традиційних (пояснювально-ілюстративних) методів навчання у вищій школі малоефективне, тому що вони орієнтовані переважно на пам'ять, а не на мислення, мало сприяють розвитку творчих здібностей, самостійності, активності студентів. Дослідження американських учених Р. Карнікау і Ф. Макелроя виявили достовірну закономірність навчання: людина пам'ятає 10% прочитаного; 20% почутого; 30% побаченого; 50% побаченого і почутого; 80% того, що говорить сама; 90% того, до чого дійшла в процесі самостійної діяльності [1].

У сучасних умовах перевага надається активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів із використан-

ням інтерактивних методів навчання, які сприятимуть реалізації творчої активності його учасників [3;4].

Особливістю застосування інтерактивних форм навчання є високий рівень взаємно спрямованої активності учасників взаємодії, їхнє емоційне й духовне єднання. Основними завданнями інтерактивних форм і методів навчання вважають пробудження інтересу, мотивацію студентів до досліджуваної проблеми; ефективне засвоєння навчального матеріалу; самостійний пошук шляхів і варіантів вирішення поставленого завдання; взаємодію між студентами, навички роботи в команді, прояв терпимості до будь-якої точки зору; формування в студентів власної думки, життєвих і професійних навичок; вихід на рівень усвідомленої компетентності студента.

При застосуванні інтерактивних технологій особливого значення набуває міжпредметна інтеграція з фундаментальними й клінічними дисциплінами. Прагнення бути конкурентоспроможним фахівцем орієнтує молоду людину на освоєння суміжних сфер діяльності, подолання труднощів у досягненні мети.

Про важливу роль міждисциплінарної інтеграції в практичній медицині свідчить проведення протягом 2020 року низки науково-практичних онлайн-конференцій на стику дисциплін, зокрема таких як «Метаболічний синдром в міждисциплінарному аспекті: нові погляди на стару проблему» (23-24 жовтня 2020 року, м.Київ), II український конгрес з міжнародною участю "Інтегрована медицина та стоматологія" (22-23 жовтня 2020 року).

При інтерактивному навчанні створюється середовище освітнього спілкування, яке характеризується відкритістю думок, можливістю обміну поглядами з різних питань, накопиченням спільних знань, що дозволяє забезпечити міцність знань, творчість, свободу самовираження, комунікабельність, професійність [2].

Інтерактивне навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, вирішення творчих завдань, спільне розв'язання проблем. Студенти-медики вчать критично мислити, розв'язувати складні проблеми, приймати адекватні рішення, комунікувати між собою. Для цього на заняттях організовується індивідуальна, парна, групова й робота в малих групах, проводяться рольові ігри.

Однією зі стратегій інтерактивного навчання є робота в малих групах, яка дає всім учасникам можливість брати участь у навчанні, практикувати навички співробітництва, міжособистісного спілкування. Так само в малих групах можна розігрувати конкретні життєві ситуації, втілювати в життя ігрові методи навчання. Ігрові методи навчання, на відміну від традиційних, дають можливість викладачеві розвивати в студентів комунікативні вміння й навички; привчати їх працювати в команді; забезпечувати студентів необхідною інформацією, без якої неможливо реалізувати спільну діяльність; сприяти зменшенню нервового навантаження студентів і спонукати до діалогу й дій.

У підготовці майбутнього лікаря практичного значення набуває рольова гра «лікар-пацієнт». Гра відбувається в кілька етапів. Спочатку викладач повідомляє тему, мету, інформує учасників про зміст кожної ролі. Далі відбуваються опанування ролей і з'ясування суті ситуації. Протягом наступного етапу студенти готуються до програвання ситуації, тобто виробляють спільну думку щодо умов обстеження «пацієнта», робочого місця «лікаря», виробляють стратегію поведінки кожного. За готовності студентів починається етап програвання «реальної» ситуації. Упродовж гри викладач-ведучий порушує додаткові питання і ставить завдання. Він заохочує всіх студентів до гри в атмосфері доброзичливості, взаємодопомоги, рівноправності. Важливо, щоби всі студенти мали змогу продемонструвати основні методи обстеження своїх «пацієнтів», після чого ролі змінюються й колишні «пацієнти» вже стають «лікарями». Викладач завершує заняття підбиттям підсумків. Метод стимулює дискусію в навчальній аудиторії, не тільки відображає певну практичну проблему, а й актуалізує комплекс знань, який необхідно засвоїти в процесі її розв'язання. Метод дає можливість оптимально поєднувати теорію і практику, що важливо в підготовці кваліфікованого медичного фахівця.

Рольова гра «лікар-пацієнт» виховує здатність самостійно мислити, висловлювати аргументи, доводити свою точку зору; тренує й закріплює професійні знання, формує мовленнєву, міжкультурну й комунікативну компетентність.

Учасник інтерактивного навчання має ставити перед собою навчальні завдання; розвивати навчальну активність; визначати проблеми в ході навчання; навчатися рефлексії своєї навчальної діяльності [5].

Особливого значення при втіленні в життя інтерактивних методів навчання набуває роль викладача. Він має створити в аудиторії атмосферу, яка сприяє заохоченню студентів ставити запитання й шукати відповіді, розвитку їхнього критичного мислення й самостійного засвоєння знань. Викладач має бути взірцем для студентів, передавати їм свої знання, мати чітку професійну позицію. Водночас, використання інтерактивної стратегії змінює роль і функції викладача – він перестає бути центральною фігурою й лише регулює навчальний процес, займається його загальною організацією (готує до заняття необхідні завдання, формулює питання для обговорення, контролює час і порядок виконання наміченого завдання).

Актуальним для студента-медика є використання низки інтерактивних методів навчання. Метод мозкової атаки – це метод розв'язання невідкладних завдань за короткий час. Сутність методу полягає в тому, що необхідно висловити якомога більшу кількість ідей за невеликий проміжок часу, обговорити їх і класифікувати. Цей метод використовується для вирішення складних питань. Дискусія – активний метод проведення занять, покликаний мобілізувати практичні й теоретичні знання, погляди слухачів на проблему, що розглядається. Дискусія доречна в розгляді спірних питань. Ситуаційний аналіз полягає в тому, що студенти, ознайомившись із проблемою, самостійно аналізують ситуацію, пропонують свої ідеї й рішення в дискусії з іншими студентами. Ситуаційний аналіз включає метод аналізу конкретних ситуацій, кейс-метод.

Інтерактивне навчання передбачає втілення в життя низки принципів. Принцип активності: долучення всіх учасників до активного спілкування, обговорення й вирішення завдань; принцип зворотного зв'язку: заохочення до обговорення своєї позиції з іншими учасниками; принцип експерименту: пошук своїх оригінальних шляхів вирішення поставлених завдань; принцип довіри: долучення до комунікативної моделі спілкування, де кожен може висловити свою думку й має бути почутим іншими учасниками навчального процесу [3].

У цілому, порівняно з традиційними формами проведення занять, в інтерактивному навчанні змінюється взаємодія викладача і студента: активність педагога поступається місцем активності студента, а завданням викладача стає керувати не ним, а процесом розвитку його особистості. Використання інтерактивних методів навчання сприяє реалізації творчої активності учасників навчання, сприяє підвищенню ефективності їхньої

інтелектуальної праці, спрямованої на досягнення студентами теоретичних знань, формування їхніх практичних умінь і навичок.

Отже, використання інтерактивних технологій навчання підвищує ефективність засвоєння фактичного матеріалу, дозволяє вдосконалити клінічне застосування теоретичних знань, сприяє розвитку особистісних і професійних якостей майбутнього медичного фахівця.

Список використаної літератури

1. Активні та інтерактивні технології навчання [Текст] // Віхи століть. – 2004. – № 4. – С. 48-74.
2. Крамаренко С. Г. Інтерактивні техніки навчання як засіб розвитку творчого потенціалу учнів [Текст] / С. Г. Крамаренко // Відкритий урок. – 2002. – № 5-6. – С. 7-11.
3. Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : науково-методичний посібник / О.І. Пометун, А.В. Пироженко ; ред. О.І. Пометун. – К.: А.С.К., 2004. – 192 с.
4. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (SEG). – К.: ТОВ "ЦС", 2015.
5. Шевчук П. Інтерактивні методи навчання: навч. посібник / П. Шевчук, П.Фенрих. – Щецин : WSAF, 2005. – 170 с.

ЛАБОРАТОРНА ДІАГНОСТИКА ЯК ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНСЬКІЙ МЕДИЧНІЙ СТОМАТОЛОГІЧНІЙ АКАДЕМІЇ

Мамонтова Т.В., Весніна Л.Е., Шликова О.А., Міщенко І.В., Кайдашев І.П.

Українська медична стоматологічна академія

Належне використання лабораторних досліджень має велике значення для забезпечення якісної й ефективної допомоги пацієнту. Недостатній обсяг знань може призвести до неправильної тактики лікування і збільшення витрат на охорону здоров'я. Вважають, що нині рівень освіти з лабораторної діагностики в студентів-медиків недостатній. У статті розглянуто основні аспекти організації навчального процесу з лабораторної діагностики для студентів-медиків, цілі й завдання навчання, указівки щодо організації лабораторних занять. Цей курс представлено як потенційно корисний для використання в навчальному процесі на медичному факультеті закладу вищої медичної освіти.

Ключові слова: студент-медик, лабораторна медицина, медична освіта.

Appropriate of using the laboratory testing is essential for achieving qualitative and effective care to patient. Insufficient knowledge could lead to poor case management and increase the health care costs. It is believed that today that level of education on laboratory diagnostic for undergraduate medical student is inadequate. This paper was considered the main aspects of the organization educational process of laboratory diagnostics for medical students, the goals and objectives for training, instructions for the organization of laboratory classes. This course is presented as a potentially helpful outline for using in educational process by the medical faculty of a higher medical educational states.

Key words: medical student, laboratory medicine, medical education.

Лабораторна діагностика – це медична дисципліна, яка займається лабораторними дослідженнями, що проводяться для верифікації діагнозу, визначення перебігу захворювання або моніторингу ефективності терапії в континуумі надання медичної допомоги пацієнтам [1; 11]. Окрім того, результати лабораторного обстеження дозволяють медичним працівникам об'єктивно оцінювати ризик захворювання на ранніх термінах, обирати профілактичну або менш інвазивну терапію, контролювати відповідне лікування, визначати перебіг прогресування хвороб [13]. Нині лабораторна діагностика стала не лише самостійним напрямом медичної науки, а й важливим елементом доказової медицини (evidence based medicine).

У сучасних умовах реформування національної медицини, коли в лікарів зростає кількість пацієнтів, це призводить у більшості випадків до обмеження витрат часу на збір інформації з опитування й обстеження пацієнтів. Як наслідок, лікарі дедалі більше покладаються на результати лабораторних досліджень на додаток до інших клінічних даних, які зазвичай отримують медичні працівники поза безпосереднім контактом із пацієнтом (наприклад, УЗ, рентгенологічне обстеження) [10]. Прийняття клінічних рішень щодо обстеження й подальшої тактики лікування пацієнта нині не обходиться без урахування даних лабораторного обстеження. Понад 70% таких рішень лікарі приймають на основі результатів діагностики лабораторної медицини [9], що свідчить про її важливість у сучасних реаліях. Разом з тим, кількість, тип, методи і складність лабораторних досліджень помітно зросли протягом останніх 50 років [7]. Тому використані належним чином результати лабораторного дослідження лікарями сприяють оптимізації використання медичних ресурсів і зменшують коротко-, середньо- і довгострокові витрати на медичне обслуговування.

Попри те, що мета медичної освіти полягає в передачі знань, формуванні практичних навичок і прищепленні цінностей професії в належно збалансованому й інтегрованому вигляді, нині викладання лабораторної діагностики залишається поза увагою традиційних навчальних програм у вищій медичній школі [5]. За даними Laposata M. (2016), у медичній освіті пріоритетом є патологія (патологічна морфологія, фізіологія й анатомія), яка традиційно викладається як самостійний 6-12-місячний курс з акцентом на патогенез і вплив низькі факторів, переважно з анатомічної точки зору, але без значного зосередження на лабораторній медицині [6]. Так, автор зазначає, що широкою практикою серед освітніх медичних закладів стало внесення лабораторної діагностики як інтегрованого курсу до ряду клінічних дисциплін із метою «подолання проблеми», яке призвело до того, що викладачі різних клінічних спеціальностей навчають студентів-медиків лабораторних методів і тестів, які вони використовують. Таке навчання проводиться без залучення кваліфікованих фахівців лабораторної діагностики, які впроваджують і виконують лабораторні дослідження, розуміють їхнє значення, корисність, обмеження й регулятивні компоненти,